Eranskina: Aalborgeko Gutuna – Europako Herri eta Hiri Iraunkorren Gutuna (testu osoa)

Europako Hirien Gutuna Garapen Iraunkorraren Bila

«Aalborgen, Danimarka, 1994ko maitzak 27an Europako Hiri eta herri iraunkorren laugarren konferentzian adostua izan zen bezala»

1. ZATIA. Adostasun Aitormena: Europako Hiriak Garapen Iraunkorraren Bila

1.1 Europako hirien eginkizuna

Guk, Europako hiriok, Gutun honen izenpetzaileok, adierazten dugu historian zehar inperio, estatu eta erregimenak ezagutu ditugula, horiek guztiak gainditu ditugula bizitza soziala gunetzat hartuta, eta gure ekonomiaren eragile eta kultura, ondare eta tradizioaren zaintzaile izan garela. Familia eta auzoekin batera, hiriak izan dira gure gizarte eta estatuen oinarri, eta industrien, eskulangintzen, merkataritzaren, hezkuntzaren eta gobernuaren gune.

Badakigu gaur egungo hiriko bizimoduak –bereziki, eginkizun- eta lan-banaketaren egiturak, lurraren okupazioak, garraioak, industria-ekoizpenak, nekazaritzak, kontsumo- eta aisialdi-ekintzak, alegia, gure bizi-mailak– gizadiak dituen ingurumeneko arazoen arduradun egiten gaituela.

Europako biztanleen % 80 hirian bizi dela kontuan hartuz gero, oso esanguratsua da hori guztia.

Ikasi dugu mundu osoko biztanleriak ezin duela lortu gaur egun herri industrializatuetan dagoen baliabideen kontsumo-maila, eta, are gutxiago ondorengo belaunaldiek, kapital naturala suntsitu gabe.

Ziur gaude gizakion bizitza planeta honetan ezin dela iraunkorra izan tokiko elkarte bideragarririk gabe. Tokiko gobernua ingurumeneko arazoak dauden lekutik gertu dago, baita biztanleengandik ere; gizakiaren eta naturaren ongizatearen ardura partekatzen du beste gobernuekin, maila guztietan. Horren ondorioz, hiriek zeregin erabakigarria dute bizimoduaren aldaketa-prozesuan, kontsumoan, produkzioan eta espazioaren banaketaren ereduetan.

1.2 Garapen iraunkorraren nozioak eta hastapenak

Guk, hiriok, ulertzen dugu garapen iraunkorraren kontzeptuak laguntzen digula gure bizimodua naturak duen transmisio-gaitasunean oinarritzen. Ahalegintzen gara justizia soziala eta ekonomia eta ingurumen iraunkorra lortzen. Justizia sozialak nahitaez behar ditu ekonomia iraunkorra eta zuzentasuna, eta horiek, aldi berean, ingurumena era iraunkorrean erabiltzea.

Ingurumena era iraunkorrean erabiltzeak esan nahi du kapital naturala babestu behar dela. Horrek eskatzen du gure baliabide natural, hidriko eta energia berriztagarrien kontsumoak ez gainditzea berritzeko sistema naturalen gaitasuna, eta berriztagarriak ez diren baliabideak kontsumitzen ditugun abiadurak ez dezala gainditu baliabide berriztagarri iraunkorren ordezkatze-erritmoa.

Ingurumena modu iraunkorrean erabiltzeak, aldi berean, esan nahi du poluitzaileen igorpen-erritmoak ez dezala gainditu aireak, urak eta lurrak xurgatu eta prozesatzeko duten gaitasuna.

Horrez gain, eskatzen du aniztasun biologikoari, osasun publikoari, airearen kalitateari, urari eta lurrari eustea, betiko babesteko bizia, ongizatea, flora eta fauna.

1.3 Tokiko estrategiak garapen iraunkorraren bila

Guk, hiriok, argi daukagu hiria dela, hasiera batean, mundu modernoari erasaten dioten hainbat desorekari –arkitektonikoak, sozialak, ekonomikoak, politikoak, ingurumenekoak, eta baliabide naturalenak– ekiteko entitaterik handiena; eta, aldi berean, unitaterik txikiena da arazoak era integratzaile, holistiko eta iraunkorrean behar bezala konpontzeko.

Hiri guztiak desberdinak direnez, nork bere bideak aurkitu behar ditu garapen iraunkorrerantz. Horren hastapenak politika guztietan sartuko ditugu, eta gure indarra izango da tokiko mailari egokitutako estrategien oinarri.

1.4 Garapen iraunkorra oreka bilatzeko tokiko prozesu sortzaile moduan

Guk, hiriok, onartzen dugu garapen iraunkorra ez dela ez ametsa ez egoera aldaezina, maila horretan erabakiak hartzeko prozesua baizik; alderdi guztietara zabaltzen den orekaren aldeko tokiko prozesu sortzailea, alegia. Orekara bidean doan hiriko ekosistema bultzatzen duten nahiz bertatik urruntzen duten ekintzei buruzko etengabeko informazioaren itzulera ahalbidetzen du. Hiriko kudeaketa antzeko prozesu batean jasotako informazioan oinarritzean, hiriak osotasun organikoa dirudi, eta ekimen garrantzitsu guztien ondorioak nabarmentzen dira.

Horrelako prozesu baten bidez, hiriak eta tokiko biztanleek jakinaren gainean egin dezakete aukera; era berean, garapen iraunkorrean oinarritutako kudeaketa-sistema batek ahalbidetzen du eragina jasoko duten pertsonen –eta ondorengo belaunaldien– interesa ordezkatzeko erabakiak hartzea.

1.5 Negoziazio irekien bidez arazoei konponbidea ematea

Guk, hiriok, aitortzen dugu gure arazoak ezin dizkiegula erkidego handiagoei ez ondorengo belaunaldiei pasatu. Beraz, arazoak eta desorekak guk geuk konpondu behar ditugu, eta, hala behar izanez gero, nazioko eta eskualdeko erakundeen laguntzarekin. Horixe da hitzarmenaren hastapena, eta hastapen horren erabilerak askatasun handiagoa emango dio bere jarduerei ekiteko.

1.6 Hiriko ekonomia garapen iraunkorrerantz

Guk, hiriok, gure garapen ekonomikoaren faktore murriztailea gure kapital naturala izatera pasatu dela ulertzen dugu, haizea, lurra, ura eta basoak barne. Beraz, kapital naturala horretan inbertitu behar dugu, lehentasun-zerrenda hau kontuan hartuta:

– Gaur egun dagoen kapital naturala mantentzeko inbertitu (lur azpiko ur-erreserbak, lurra, espezie arraroen bizilekua).
– Kapital naturalaren hazkundea sustatu egungo ustiapenak murriztuz. (Adibidez, berriztagarriak ez diren energienak).
– Kapital naturalek erreserbetan duten presioa arindu berriak sortuz; hala nola baso naturaletan erabilitako presioa arintzeko aisialdirako parkeak jarri hirietan.
– Produktuen azken etekina areagotu; adibidez, energia-etekin handia duten eraikinena edo ingurumena errespetatzen duten hiriko garraioena.

1.7 Justizia soziala, hirietan garapen iraunkorra lortzeko

Gu, hiriok, kontziente gara ingurumen-arazoen ondorioz kaltetuenak behartsuenak direla (zarata, trafikoak sortzen duen poluzioa, aisialdirako instalaziorik eza, osasunerako kaltegarriak diren etxebizitzak, berdegunerik eza. ..); era berean, arazo horiei aurre egiteko bitarteko gutxien dituztenak dira. Iraunkorra ez den jokabide horren iturria ondasunen banaketa da; hala, aldaketa nekezagoa egiten da. Herritarren oinarrizko gizarte-premiak asetzeko asmoa dugu, hala nola osasun-, enplegu- eta etxebizitza-programak eskainiz eta ingurumena babestuz. Lehen esperientziekin bizimolde iraunkorrak ikasi nahi ditugu; horrela, hiritarren bizi-kalitatea hobetzen lagun dezakegu, soilik kontsumoa maximizatu ordez.

Komunitateak aurrera modu iraunkorrean egin dezan lagunduko duten lanpostuak sortzen saiatuko gara, eta, horrela, langabetuen kopurua jaitsiko da. Enplegua erakarri edo sortzerakoan, garapen iraunkorra kontuan izanda balioetsiko ditugu aukera ekonomikoak, lanpostu berriak eta garapen iraunkorrak dituen oinarrien araberako produktu iraunkorrak sortzen laguntze aldera.

1.8 Lurraren okupatze iraunkorra

Guk, hiriok, aitortzen dugu garrantzi handia duela gure herriko agintariek lurraldea antolatzeko politika eraginkorrak erabiltzeak; plangintza guztietan ingurumenaren ebaluazio estrategikoa izango duten politikak, hain zuzen. Hirietako kontzentrazio handiek eskaintzen dituzten aukerak aprobetxatu behar ditugu garraio publiko eraginkorrez eta energiaz hornitzeko; eta, aldi berean, giza dimentsioaren garapenari eutsi.

Hirietako erdialdean berrikuntza-programekin hasterakoan eta hiri-inguruetan toki berriak planifikatzerakoan, ahalegintzen gara zenbait funtzio elkartzen, mugikortasuna murriztu nahian. Eskualdeen arteko bidezko menpekotasunaren kontzeptuak mendiaren eta hiriaren artean dagoen fluxua orekatzen lagundu behar digu, eta hiriek kanpoaldeko eremuetan baliabideen ustiaketa baino ez egitea galarazi.

1.9 Hiriko mugikortasun iraunkorra

Guk, hiriok, ahalegindu behar dugu hirietara heltzeko bideak errazten, eta hiritarren ongizateari eta bizimoldeari eutsi ahala garraiobideak murrizten. Badakigu hiri bideragarri batentzat ezinbestekoa dela behartutako mugikortasuna murriztea eta ibilgailu motordunen erabilera –beharrezkoa ez denean– sustatzeari uztea.

Ingurumena errespetatzen duten garraiobideei lehentasuna emango diegu (oinez edo txirringaz egiten direnei edo garraio publikoei, bereziki), eta gure plangintza-ahaleginetan abiapuntuan jarriko dugu bitarteko horien konbinazioa. Hirietako zenbait garraio motordunek beste betekizun lagungarri bat ere izan behar dute, alegia, hiriko zerbitzuetara iristea erraztu eta hirietako ekonomia-jarduerari eutsi.

1.10 Munduko klima-aldaketaren ardura

Guk, hiriok, onartzen dugu planetaren berotasuna oso arriskutsua izan daitekeela inguru naturalerako, hirietarako eta datozen belaunaldietarako. Arrisku horiek erantzun egokia behar dute negutegi efektuaren gas-igorpenak aurrera egin ez dezan, eta, ondoren, ahalik eta azkarren murrizteko. Era berean, garrantzi handia du biomasaren munduko baliabiadeak babesteak –besteak beste, basoak eta fitoplanktonak–, planetaren karbono-zikloan garrantzi handia baitute.

Erregai fosilen igorpenen jaitsierak ekimen-politika bat behar du, hiria energia-sistema gisa eta alternatibak luze eta zabal aztertu ondoren. Energia-iturri berriztagarriak dira irtenbide iraunkor bakarrak.

1.11 Ekosistemen intoxikazioaren prebentzioa

Gu, hiriok, uretan, lurrean eta elikagaietan dauden substantzia toxikoak eta arriskutsuak ugaltzen ari direla jabetu gara, eta gauza horiek guztiak jendearen osasunerako eta ekosistemarako gero eta mehatxu handiagoak direla. Dauzkagun bitarteko guztiekin, poluzioa geldiarazten eta sorreran aurre egiten ahaleginduko gara.

1.12 Tokiko autogestioa, beharrezko baldintza gisa

Gu, hiriok, ziur gaude bizimodu iraunkorrak garatzeko beharrezkoak diren indarra, ezagutza eta sormen potentziala dauzkagula; baita gure taldeak sortzeko eta kudeatzeko garapen iraunkorraren ikusmoldean ere. Neurri batean, gure herrietako ordezkariak, modu demokratikoan hautatuak izan direnak, prest egongo lirateke gure hiriak berrantolatzeko ardura beren gain hartzeko, betiere garapen iraunkorrari begira. Apustu horri aurre egiteko hiriek duten gaitasuna ordezkatze-printzipioaren arabera ematen zaien autogestioaren eskubideen menpe legoke.

Ezinbestekoa da tokiko agintariek behar adina ahalmen eta finantza-laguntza tinkoa izatea.

1.13 Hiritarren protagonismoa eta herriaren parte-hartzea

Guk, hiriok, “Programa 21” delakoaren agindupean hitz ematen dugu, Rio de Janeiroko goi-bileran onartutako funtsezko dokumentuak agindu bezala, gure herrietako alderdi guztiekin lan egingo dugula -herritarrak, lantegiak, talde interesatuak-, Programa horri laguntzeko tokian tokiko plangintza egiterakoan.

Aintzakotzat hartzen dugu Europako Batasunak ingurumen-alorreko bosgarren ekintza-programan –‘Garapen Iraunkorrerantz’ programa- egin duen deia, eta herriko sektore guztietara eramateko ardura hartuko dugu guk ere.

Beraz, parte hartzen duten talde guztien lankidetzan oinarrituta izango dira gure lanak. Hiritar eta talde interesatu guztiek eskura izango dute informazioa, eta lekuan lekuko prozesuetan erabakiak hartzeko aukera ere bai. Garapen iraunkorraren gaian, nola edo hala, hezkuntza eta prestakuntza lortu nahi ditugu; jende xumearentzat ezezik, ordezkari hautetsi guztientzat eta bertako administrazioetako langileentzat ere bai.

1.14 Hirien kudeaketa-tresnak, garapen iraunkorrerantz zuzenduak

Guk, hiriok, hitz ematen dugu hirien kudeaketako planteamendu ekosistematikoa lortzeko tresna politikoak eta teknikoak erabiliko ditugula. Tresna mota asko erabiliko ditugu, bai ingurumen-datuak biltzeko eta aztertzeko, bai ingurumen-plangintzak egiteko; era berean, arauzko tresnak, ekonomia- eta komunikazio-tresnak –besteak beste, arauak, zergak eta eskubideak–, eta sentsibilizazio-tresnak erabiliko ditugu, herritarren parte-hartzea barne. Ingurmenaren kontabilitate-sistema berriak sortzen ahaleginduko gara, gure baliabide naturalen kudeaketa baimentzeko, eta gure bitarteko artifiziala den "dirua" bezain eraginkorrak izan daitezen.

Badakigu gure erabakiak eta gure kontrolak –bereziki, ingurumenaren zaintza, kontu-ikuskapenak, ingurumen-eraginaren ebaluazioa, kontabilitatea, balantzeak eta txostenak– oinarritu behar ditugula hainbat adierazletan –hiriko ingurumen-kalitatea, hiriko fluxuak eta ereduak eta, batik bat, hiriko sistemak iraunkorrak diren ala ez adierazten dutenak–.

Guk, hiriok, aitortzen dugu Europako hiri askotan arrakastaz ezarri direla hainbat politika eta ingurumen-jarduera positibo. Jarduera horiek iraunkorra ez den garapena oztopatzeko eta moteltzeko baliabideak dira, bakarrik ezin baitiote bueltarik eman gizartearen joera horri.

Hala ere, oinarri ekologiko tinko horrekin, hiriak egoera ezin hobean daude lehen pausoa emateko eta politika horiek beren administrazio-sistemaren jardueran martxan jartzeko, tokiko hiri-ekonorniak kudeatzeko garapen iraunkorraren alderdi guztiak biltzen dituen prozesu baten bitartez. Prozesu horretan, gure estrategiak eta eskarmentuak sortu, neurtu eta kontuan hartzera behartuak gaude.

2 ZATIA. Garapen iraunkorrerako Europako hirien kanpaina

Guk, Europako hiriok, Gutun honen izenpetzaileok, tokiko arrakasta eta eskarmentuetatik abiatuta, garapen iraunkorraren prozesuaren alde elkarrekin lan egingo dugu. Tokian tokiko epe luzeko ekintza-planak (Tokiko 21 programaren plangintzak) egiteko elkarri adorea emango diogu; horrela, agintarien arteko elkarlana indartu eta prozesu hau ingurumen-gaietako Europako Batasuneko ekimenetan integratuko dugu.

Garapen iraunkorreko Europako hirien kanpaina indarrean jarriko dugu, hirien garapen iraunkorraren aldeko lanetan laguntzeko eta adorea emateko. Kanpaina honen lehen zatiak bi urteko iraupena izango du, eta ebaluazioko helburu izango da 1996an egingo den garapen iraunkorreko hiriei buruzko Europako bigarren hitzaldian.

Tokiko agintari guztiak –hirietakoak, herri txikietakoak edo probintzietakoak eta Europako tokiko agintari guztiak– Gutun hau sinatzera eta bere gain hartzera gonbidatzen ditugu, kanpaina honen bidez.

Europako agintari-sare handi guztiei kanpaina koordinatzeko eskatzen diegu. Sare horien ordezkariekin osatutako koordinazio-batzordea sortuko da. Inongo sareetan parte hartzen ez duten tokiko agintariei kontuak eskatuko zaizkie.

Kanpaina honen helburrurik garrantzitsuenak honako hauek izango dira:

– Europako hirien arteko laguntza erraztea, garapen iraunkorrerantz zuzendutako politikak sortzeko eta ezartzeko.
– Tokiko mailan eskarmentu zuzenei buruzko informazioa jasotzea eta zabaltzea.
– Tokiko beste agintari guztiak garapen iraunkorraren bila abiaraztea.
– Gutunaren sinatzaile berriak lortzea.
– "Garapen iraunkorreko hiriaren saria" antolatzea urtero.
– Europako Batzordeari gomendio politikoak egitea.
– Hiriko ingurumenari buruzko aditu-taldeari garapen iraunkorreko hirien txostenak egiten laguntzea.
– Erabakiak hartzen dituzten tokiko arduradunei Europako Batasuneko bidezko gomendioak eta legegintza ezartzen laguntzea.
– Kanpainaren informazio-aldizkaria kaleratzea.

Jarduera horiek kanpainaren koordinazioa eskatuko dute. Beste erakunde batzuk ere gonbidatuko ditugu kanpaina honetan gogotsu parte hartzera.

3. ZATIA. Programa 21en tokiko ekimenetan parte hartzea

Garapen iraunkorraren aldeko tokiko plangintza-prozesuak

Guk, Europako hiriok, Gutun honen izenpetzaileok, garapen iraunkorreko Europako hirien kanpainarekin bat eginez eta sinatuz, hitz ematen dugu 2000. urtearen amaierarako gure komunitateetan adostasuna lortzen ahaleginduko garela, Tokiko 21 Programari dagokionez. Hala, Programa 21en 28. atalak ezarritako agindua betetzen dugu, 1992ko ekainean Rioko Biltzarrean erabaki zen bezala.

Gure tokiko ekintza-planaren bitartez, Europako Batasuneko ingurumeneko bosgarren ekintza-programa –'Garapen iraunkorrerantz'– burutzen lagunduko dugu. Programa 21en tokiko laguntza-ekimenak Gutun honetako lehen zatian oinarrituz burutuko dira.

Tokiko ekintza-plan bat prestatzeko prozesuak ondorengo urratsak bete behar dituela proposatzen dugu:

– Egun dauden plangintza- eta finantza-ereduak onartzea, baita beste plan eta programa batzuk ere.
– Galdeketa publiko zabal baten bitartez, arazoak eta horien arrazoiak sistematikoki identifikatzea.
– Lehentasunezko zereginak finkatzea, identifikatutako arazoei aurre egiteko.
– Garapen iraunkorra duen komunitate-eredu bat sortzea, sektore guztiek parte hartuko duten prozesu parte-hartzaile baten bitartez.

– Aukera estrategiko altematiboak kontuan hartu eta balioestea.
– Epe luzeko tokiko ekintza-plan bat finkatzea, garapen iraunkorrari begira, helburu neurgarriak barne
– Plana nola gauzatuko den programatzea, eta egutegi bat eta kideen arteko erantzunkizun-banaketaren adierazpen bat prestatzea
– Plana nola gauzatzen den jarraitzeko eta haren berri emateko sistemak eta prozedurak finkatzea

Berrikusi egin beharko dugu gure tokiko agintarien barne-hitzarmenak egokiak eta erangikorrak ote diren Tokiko 21 Programaren ekimenak behar bezala garatzeko, garapen iraunkorrari begira egingo diren epe luzeko tokiko ekintza-planak barne.

Beste ahalegin batzuk ere beharko dira antolatzeko gaitasuna hobetzeko, hau da, berriz aztertu beharko dira hitzarmen politikoak, prozedura administratiboak, lan korporatiboa eta diziplina artekoa, eskura dauden giza baliabideak eta agintarien arteko lankidetza, elkarteak eta sareak.

Aalborgen (Danimarka) sinatuta, 1994ko maiatzak 27an

AALBORGEKO GUTUNA IZENPETUTAKOAN, BIDALI KOPIA BAT ONDORENGO HELBIDEETARA:

CITY OF AALBORG
AALBORG COMMITMENTS SECRETARIAT
STIGSBORG BRYGGE 5
P.O. BOX 219
DK-9400 NÖRRESUNDBY
phone: +45 99 31 20 00
fax: +45 99 31 21 60
e-mail: aalborgplus10@aalborg.dk

IHOBE, SA
Ingurumen Jarduketarako Sozietate Publikoa
Ibañez de Bilbao, 28, 8 solairua
48009 BILBAO (BIZKAIA)
Teléfono: 94 423 07 43
Fax: 94 423 59 00
E-mail: udalsarea21@ihobe.net
http:// www.ihobe.net - http://www.ingurumena.net

EDOZEIN ZALANTZA EDO ARGIBIDETARAKO, UDALSAREA 21EN (JASANGARRITASUNERAKO UDALERRIEN EUSKAL SAREA) IDAZKARITZA TEKNIKOA DEN IHOBE INGURUMEN JARDUKETARAKO SOZIETATE PUBLIKOAREKIN HARREMANETAN JARRI 94 423 07 43 TELEFONOAN EDO udalsarea21@ihobe.net HELBIDE ELEKTRONIKOAN

aalborgplus10
Fourth European Conference on Sustainable Cities & Towns